

Цели	<ul style="list-style-type: none"> - Търсене на практичен и бърз начин за разшифроване. - Изработване на собствен начин на търсене. - Бързина и сигурност на визуалното запаметяване. - Експериментирание и сравняване на собствен начин за разшифроване. -Упражняване в разшифроване, благодарение на откритата система, на кодирано съобщение.
Приложение (примери)	<p><u>В обучението:</u> работа по решаване на задачи и търсене на решенията.</p> <p><u>На работното място:</u> подобряваме ефективността или работата на работното място; подобряване уменията за поправка и ремонт, търсене на групови решения, търсене на най-доброто решение.</p> <p><u>В ежедневието и по време на почивка:</u> Ремонт и поправки, търсене на решения. Самото упражнение е вид колективна игра.</p>
Материал	Лист със системата за шифроване на съобщение, последвана от самото съобщение под формата на код.
Указания	Участниците трябва да анализират системата за разшифроване на съобщението, така че да определят най-бързия начин за разшифроване на това съобщение. След като открият начина, те трябва да го приложат в разшифроване на предложеното съобщение.
Забележки	Втората част на работата се състои в разшифроване на съобщението с намерената система, може би след като се обсъди в групата. Упражнението може да бъде направено от няколко участника по един и същ начин и с хронометър. След това може да се сравни ефективността на използваните начини, независимо от индивидуалните умения на всеки участник.
Разширени обяснения(при мер(и))	Обучаващият може да поиска от участниците да съставят късо съобщение и да намерят код основаващ се на принципа, използван в упражнението. След това кодът ще бъде предложен на другите участници, които имат задача да определят най-лесния начин за разшифроване. Например, участниците могат да асоциират всяка буква с цифра в техния ред или пък в обратен ред. (а=1, я=30, или я=1, а=26) или да усложнят шифроването с два знака за една буква и т.н.
Самостоятел на работа	Да.
Примерно решение	Да.

Съобщението по-долу означава : СДЕЛКАТА Е СКЛЮЧЕНА.

Опитайте се да определите какъв код е използван.

РГДКЙЯСЯ Д РЙКЪЦДМЯ

Съобщението по-долу означава : СДЕЛКАТА Е СКЛЮЧЕНА.

Опитайте се да определите какъв код е използван.

РГДКЙЯСЯ Д РЙКЪЦДМЯ

Използван код :

Първата буква от азбуката отговаря на втората, втората на третата и т.н. :

A = Б , Б = В , В = Д и тн..

<p>Цели</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Упражняване в шифроване на съобщение с определен код. - Упражняване в разбиране различно графично изображение от това на обикновената азбука. - Развиване на умения за наблюдателност, за точност и внимание.
<p>Приложение (примери)</p>	<p><u>В обучението:</u> подготовка за точните науки (точност, концентрация, последователност).</p> <p><u>На работното място:</u> подготовка за задачи свързани с контрол, счетоводна проверка, снабдяване, управление. Откриване на повреди.</p> <p><u>На работното място:</u> възпитателна игра за деца и младежи. Усвояване на език полезен по време на излети...</p>
<p>Материал</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Лист с транскрипцията на азбуката и на цифрите с Морзовата азбука, следвани от указания за знаци и елементарна пунктуация. - Лист с пример за транскрипция на съобщение в Морзовия код, последвано от съобщение, което трябва да бъде транскрибирано.
<p>Указания</p>	<p>С помощта на листа, участниците трябва да транскрибират даденото съобщение с Морзовия код, след като са обсъдили заедно с обучаващия транскрипцията на съобщението от примера. За предпочитане е, обучаващият да припомни на участниците задължителните знаци в началото и в края на съобщението. Участниците трябва да ги имат предвид и при общото обсъждане и поправка.</p> <p>N.B. Ако прецени, обучаващият може да предложи лист с информация за Самуел Морз и тя да бъде обсъдена.</p>
<p>Забележки</p>	<p>Участниците и обучаващият трябва да разгледат заедно листа с упражнението и да се даде възможност за спонтанни коментари.</p>
<p>Разширени обяснения(при мер(и))</p>	<p>Обучаващият може да поиска от участниците да съставят късо съобщение с помощта на Морзовия код, а останалите да го разшифроват. Интересно е да бъдат сравнени различните използвани стратегии за разшифроване и шифроване на съобщението.</p>
<p>Самостоятел на работа</p>	<p>Да.</p>
<p>Примерно решение</p>	<p>Да.</p>

Стр. 1

МОРЗОВ КОД

Български стандарт

А	.-	П	.-.
Б	-...	Р	.-.
В	.-	С	...
Г	-..	Т	-
Д	-..	У	..-
Е	.	Ф	..-.
Ж	...-	Х
З	-...	Ц	-..
И	..	Ч	---.
Й	.-..	Ш	----
К	-.-	Щ	---.
Л	.-..	Ъ	-..-
М	--	Ь	-.--
Н	-..	Ю	..--
О	---	Я	-.-

Международен стандарт

A	.-	N	-..
B	-...	O	---
C	-..	P	.-.
D	-..	Q	---.
E	.	R	.-.
F	..-.	S	...
G	-..	T	-
H	U	..-
I	..	V	...-
J	.-..	W	.-
K	-.-	X	-..-
L	.-..	Y	-.--
M	--	Z	---..

Цифри

1	.----	6	-....
2	..---	7	--...
3	...--	8	---..
4-	9	----.
5	0	-----

Сигнал за начало на съобщението

— • — • —

Сигнал за край на съобщението

• — • — •

Сигнал за очакване на съобщение

• — • • •

Въпросителен

• • — — • •

Точка

• — • — • —

Разделяне на думи

/

Стр. 2

МОРЗОВА АЗБУКА

Ето пример за транскрипция с морзова азбука :

SOS = ••• - - - •••

Като си служите с таблицата на морзовата азбука
транскрибирайте следното изречение:

ПРИСТИГАМЕ УТРЕ

Цели	<ul style="list-style-type: none"> - Упражняване в определяне на системата на шифроване на съобщение. - Упражняване в шифроване, благодарение на откритата система. - Упражняване в ориентиране благодарение на един или два дадени елемента.
Приложение (примери)	<p><u>В обучението:</u> подготовка за точните науки (точност, концентрация, последователност).</p> <p><u>На работното място:</u> произвеждане или подобряване на инструмент за работа ; събиране на статистични данни, които придобиват смисъл по-късно: при дефекти, брак, различни инциденти. Справяне със спешни ситуации.</p> <p><u>На работното място и в почивката:</u> умения за разчитане на съобщение, от което не всички букви се виждат (без очила или пък на голямо разстояние), при колективни игри.</p>
Материал	Лист със системата за шифроване на съобщение, последвана от самото съобщение под формата на код (шифровани).
Указания	Участниците трябва да определят системата за шифроване на съобщението благодарение на дадените елементи и да напишат шифровано съобщение.
Забележки	За участниците, които не могат да четат или могат малко ще съобщят разшифрованото съобщение устно.
Разширени обяснения(при мер(и))	<ul style="list-style-type: none"> - Обучаващият може да поиска от участниците да съставят късо съобщение и да го шифроват като дадат едно или две указания, позволяващи да се открие системата за шифроване. Останалите участници могат да се опитат да разшифроват съобщението. - Обучаващият може да предложи на участниците за следващо занимание да намерят съобщения представени под форма на лого, символ и т.н., които срещат около себе си. Може да се обсъдят начините, по които може да се изрази нещо възможно най-просто и така че възможно най-много хора могат да го разберат (хора от една и съща страна, от различни култури). <p>Обучаващият може да предложи на участниците следната ситуация: те са в Китай и не говорят китайски. Влизат в хранителен магазин, за да си купят мляко, но не виждат никъде изложено. Как ще обяснят какво желаят? Могат разбира се да си служат с лист и молив.</p>
Самостоятел на работа	Да.
Примерно решение	Да.

Разчетете следното съобщение като имате предвид, че първата и последната буква от всяка дума са верни. Кои са другите? Открийте шифъра.

ПСОТЛРУМЧПИАХЗМЦЕ КЦОЖЛНЕМТДА.

ИЪЗЦПБРМАДЦХАЙМКЕ УАГСОЯВВОЕРРЕТНЪИУТИЕ ПЙАКРЛИ

Разчетете следното съобщение като имате предвид, че първата и последната буква от всяка дума са верни. Кои са другите? Открийте шифъра.

ПСОТЛРУМЧПИАХЗМЦЕ КЦОЖЛНЕМТДА.

ИЪЗЦПБРМАДЦХАЙМКЕ УАГСОЯВВОЕРРЕТНЪИУТИЕ ПЙАКРЛИ

Чете се през буква :

ПСОТЛРУМЧПИАХЗМЦЕ КЦОЖЛНЕМТДА.

ИЪЗЦПБРМАДЦХАЙМКЕ УАГСОЯВВОЕРРЕТНЪИУТИЕ ПЙАКРЛИ

→ **ПОЛУЧИХМЕ КОЛЕТА. ИЗПРАЩАМЕ УГОВОРЕНИТЕ ПАРИ.**